

Täysistunto

Torstai 15.2.2018 klo 16.03—17.54

3.1. Suullinen kysymys perhevapaaudistuksesta (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 4/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäisen kysymyksen esittää sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän edustaja, edustaja Lindtman. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.04 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Pienen, vastasyntyneen lapsen ensimmäinen ote on samaan aikaan luja ja hento. Siihen otteeseen kiteytyy paljon luottamusta ja vastuuta. Luottamusta siihen, että molemmat vanhemmat ovat läsnä lapsen elämässä. Vastuuta siitä, että huominen on aina valoisampi. Luottamus ja vastuu velvoittavat myös meitä päättäjiä.

Tämän hallituksen päätökset eivät perheiden kannalta ole olleet kovin hääppöisiä. Paljon on leikattu perheiden arjesta, mutta toivon kipinä heräsi viime vuonna, kun hallitus ilmoitti, että se toteuttaa perhevapaaudistuksen. Viime perjantaina hallituksen perheministeri kuitenkin yllättäen ilmoitti, että hän keskeyttää tämän uudistuksen. Vielä suurempi hämmästyksesi oli se syy, jonka takia tämä keskeytettiin. Ministeri ilmoitti, että valmistellut mallit olisivat olleet huonoja suomalaisille perheille.

Perheministeri Saarikko, kun te olette vastuussa tämän uudistuksen valmistelusta, niin varmasti suomalaisia perheitä kiinnostaisi tietää, miksi te valmistelitte huonoja malleja.

16.06 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienen lapsen isänä tiedätte, edustaja Lindtman, mistä puhutte. Ja uskon, että täällä monet, jotka ovat saaneet etuoikeutetun tehtävän toimia jonkun vanhempana, tietävät, että se on ehkä vastuistamme ja haasteistamme elämässä suurin ja se kaikkein tärkein. Jokaisen aikuisen arki on jonkun lapsuus, ja ajattelen aivan samoin kuin te kysymyksessänne, että jokaisella lapsella pitäisi olla oikeus yhteiseen aikaan molempien vanhempiensa kanssa lapsen ollessa pieni. Siksi yhteisen ja yhteiskunnassa laajasti hyväksytyn tavoitteen isien hoivavastuun kasvattamisesta pitääkin olla suomalaisen perhepolitiikan keskiössä tästä eteenpäin yhä vahvemmin.

Se, miksi perhevapaaudistus ei nyt tällä hallituksella edennyt suuren reformin suuntaan, johtui siitä, että uudistuksen vaiheissa havaitsimme monimutkaisuuden ja ennen kaikkea laajapohjaiset kustannukset, joita uudistus olisi aiheuttanut, ja toisaalta työllisyysvaikutukset oli ylimitoitettu odotuksissa hallituksen ulkopuolella. Niillä reunaehdoilla emme saaneet aikaiseksi mallia, joka olisi väistämättä ollut perheiden kannalta parempi. Tämä on valitettavaa, mutta toivon, että se kaikki valmistelutyö, mitä tämä hallitus teki,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

poikii sitten hyviä uudistuksia seuraavalla hallituksella, kun hallituksen ja myöskin ehkä työmarkkinajärjestöjen rahakukkaro asiassa on laajemmin auki.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitushan ilmoitti jo luopuvansa yhdestä reunaehdosta, kun valtiovarainministeri ilmoitti, että tähän ollaan valmiita satsaamaan.

Arvoisa puhemies! Lapsille hyvä Suomi edellyttää perhemyönteistä politiikkaa, ja Suomessa on Pohjoismaiden jäykin perhevapaajärjestelmä. [Susanna Huovinen: Näin se on!] Monet isät odottavat, että heillä olisi parempi mahdollisuus olla läsnä lastensa elämässä. Tasa-arvoisempi vanhemmuus ja työelämä ovat mahdollisia, jos tahtoa löytyy.

Kotihoidon tukea käytti viime vuonna 100 000 naista ja vain 7 000 miestä. Tämä luku pysäyttää. SDP on esittänyt oman ratkaisun joustavammiksi ja yksilöllisemmiksi perhepaikiksi, jotka lisäisivät tasa-arvoa niin vanhemmuudessa kuin työssä. Kyse on viime kädessä arvovalinnoista. Tämä hallitus löysi yhteisen näkemyksen, kun lasten varhaiskasvatusoikeutta rajattiin, kun lapsilisä leikattiin ja kun perheiden verotukseen suunnattiin erityinen kiristys tälle vuodelle. [Puhemies: Aika!] Mutta yhteistä näkemystä ei löytynyt perhevapaauudistuksesta. Arvoisa pääministeri, minkä viestin hallitus lähettää näillä päätöksillä suomalaisille perheille?

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Pääministeri!]

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus löysi hyvän yhteisen arvopohjan myös siinä kohdin, kun varhaiskasvatuserä laskettiin tuntuvasti tämän vuoden alusta. 70 miljoonaa euroa vähemmän niitä kerätään suomalaisilta perheiltä painottuen pienituloisiin perheisiin. Useita tuhansia perheitä päätyi maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin, ja tämä on oikeasuuntainen teko elämän ruuhkavuosia elävien, asuntolainoja maksavien perheiden arjen näkökulmasta. Löysimme yhteisen nimittäjän myös silloin, kun päätimme pitkästä ajasta ensimmäistä kertaa Suomen historiassa lisätä rahaa äitiysavustuksen eli tutummin äitiyspakkauksen sisälön parantamiseen ja yksinhuoltajakorotukseen lapsilisään.

En pitäisi perusteltuna opposition kritiikkiä siitä, että tämä hallitus ei olisi satsannut lapsiin ja perheisiin. Uskon, että olemme yksimielisiä siitä, että aivan yhtä oleellista kuin etuudet ja tulonsiirrot, [Susanna Huovinen: Perhevapaista on kyse!] kuten perhevapaat tai lapsilisät, ovat perheiden saamat palvelut, kuten varhaiskasvatuspalvelut, erinomainen peruskoulu ja uusimpana ja kaikkein tärkeimpänä uudistuksena [Puhemies: Aika!] lapsiperhepalveluiden muutosohjelma, jossa painopiste on ennaltaehkäisyssä.

Puhemies Paula Risikko: Muistuttaisin ajankäytöstä mutta myöskin siitä, että sektoriministeri ja vastuuministeri lähtökohtaisesti aina vastaa ja hänelle esitetään kysymys. [Eero Heinäluoma: Kai nyt pääministeriltä saa kysyä!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

16.10 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että perhevapaauudistus kariutui, on mielestäni ja perussuomalaisten mielestä hyvä asia. On erittäin tärkeää, että tämä perhevapaauudistus ja ylipäänsä keskustelu kotihoidon tuesta käydään perusteellisesti ja pohjia myöten. Perussuomalaisten mielestä on kohtuutonta, että oltaisiin tekemässä jonkunlaista pakkojakamista tai sitä, että väkisin isien on jätävä kotiin. Tämä ei ole oikea ratkaisu. Tällaisesta on keskusteltu, pakkojakamisesta, pakkojyvittämisestä. [Eduskunnasta: Ei ole!] Perhevapaakysely tehtiin vuonna 2013, jossa silloin yli puolet isistä oli sitä mieltä, että nykyinen järjestelmä olisi hyvä. Kysynkin teiltä, hyvä hallitus: Mitä aiotte tehdä, että perheiden päättävä valta säilyy myös jatkossa ja sitä kunnioitetaan, miten perheet haluavat lapset hoitaa? Kun täällä puhutaan, että isät kotiin, tämä on rahakysymys. Oletteko te, hallitus, valmiita tekemään kotiin jäämisestä [Puhemies: Aika!] tuloihin pohjautuvaa?

16.11 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Kyllä, arvoisa puhemies, tälle hallitukselle lasten ja perheiden asia on tärkeä mutta yhtäläisesti se, että molemmat vanhemmat, lapsen isät ja äidit, suomalaiset työntekijät voivat viettää yhteistä aikaa lapsensa kanssa tämän ollessa pieni ja että työelämä voisi joustaa myös käytännön tekoina. Ei riitä, että teemme paperilla uudistuksen, joka toimisi kattavasti ja oikein yhteiskuntapolitiittisina arvolähtökohtaisina missioina, vaan me tarvitsemme sellaisen uudistuksen, jota perheet aidosti hyödyntäisivät niin, että tasa-arvouudistuksen toteutuisi. [Ben Zyskiewicz: Miksi te ette tehneet sellaista?]

Arvoisa puhemies! Tämä isien osallisuus, johon tässäkin kysymyksessä viitattiin, on tärkeä asia. Kun katsomme nykyisiä käyttäjätilastoja, voimme lausua kiitoksen edelliselle hallitukselle siitä, että silloin kannustavasti Jyrki Kataisen hallituksessa lisättiin isien hoivavastuupäiviä. Se muutos vaikutti siihen, että sen jälkeen isät alkoivat käyttää vapaita nykyistä enemmän, mutta silti meillä on joka viides isä, [Puhemies: Aika!] joka ei käytä vapaita laisinkaan.

16.12 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Naisten asema työelämässä ei vahvistu eikä isien tasavertainen vanhemmuus toteudu ilman perhevapaiden uudistamista. On aivan selvä asia, että perheellä pitää olla mahdollisuus valita, miten lapsia hoidetaan. Mutta on aivan yhtä selvää, että meidän täytyy lainsäätäjinä varmistaa tasa-arvon toteutuminen tässä maassa. Olen todella pettynyt, että hallitus päätti olla uudistamatta perhevapaat. Se on tappio tasa-arvolle, se on tappio työllisyydelle. Perhevapaauudistus kaatui käytännössä ennen kuin uudistustyöhön ryhdyttiin, koska uudistuksen reunaehdot sovittiin mahdottomiksi. Käytännössä kotihoidon tukeen ei saa koskea ja uudistus ei saa maksaa yhtään mitään. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: kun perhevapaauudistus pistettiin nyt jäihin, niin miten te konkreettisesti aiotte edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa niin työmarkkinoilla kuin perheissäkin?

16.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perhevapaat ovat tasa-arvokysymys mutta myös lapsipolitiikkakysymys Suomessa. Meillä on eurooppalaisessa vertailussa verrattain hyvä vanhempainvapaajärjestelmä, jos katsotaan sen pituutta, mutta poikkeamme, kuten täällä kysymyksissä on esitetty, esimerkiksi korvaustasossa ja mallin jäykkyydessä muista pohjoismaisista verrokkeista. Suomessa kehitys on ollut hitaampaa, ja olen siksi ollut erityisen iloinen siitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

esimerkiksi eilen täällä eduskuntakeskustelussa kävi hyvin selväksi, että seuraava hallitus aikoo varmasti tehdä Suomessa perhevapaaudistuksen. [Naurua] Mutta olen myös siitä iloinen, että tämä työ, joka nyt tehtiin, tulee tuomaan sille realistisen pohjan. Niistä puolueiden ja työmarkkinajärjestöjen esittämistä malleista siitä, miten perhevapaakuukaudet pitäisi isän ja äidin välillä jakaa, vain harva otti huomioon esimerkiksi kustannuksina sen, että jos kotihoidon tuen tasoon tehdään muutoksia, se tulee tarkoittamaan kasvavaa painetta varhaiskasvatukseen ja lisäpaikkoihin. [Puhemies: Aika!] Investointina se ei ole pieni, mutta oikea ja tärkeä.

16.14 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee vasemmistoliiton mielestä perhevapaaudistuksen, mutta vain sellaisen, joka lisää isien mahdollisuuksia jäädä hoitovapaalle ja samalla myöskin perheiden mahdollisuuksia joustavasti päättää, miten ja kuka vapaita käyttää — juuri siihen tapaan, miten viime vaalikaudella tasa-arvoministeri Arhinmäen johdolla lisättiin isien mahdollisuuksia pitää vapaita kuitenkin heikentämättä kenenkään asemaa.

Sen sijaan emme jää kaipaamaan tätä kokoomuksen ajamaa, nyt kaatunutta perhevapaamallia, jossa isien pidempi osuus käytännössä olisi toteutettu leikkaamalla äitien mahdollisuuksia pitää ansiosidonnaista perhevapaata. [Mauri Pekkarinen: Juuri näin!] Hallituksen näkemyksen mukaan tasa-arvo on siis nollasummapeliä, meidän mielestämme tasa-arvo on asia, joka saa, ja sen myöskin pitää, maksaa. Ministeri Saarikko, eikö juuri tämä heikennys ollut se syy, minkä takia tämä uudistus nyt kaatui? [Ben Zyskowitz: Löytyihän se syntipukki!]

16.15 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Andersson, te viittaatte kysymyksessänne siihen, että kenen syy on, että tämä uudistus kaatui. Tämän uudistuksen käyntiin laittamisesta, vakavasta yrityksestä ja myös lopputulemaratkaisusta, että uudistusta on valmisteltava paremmin ja tehtävä tämä harkitummin, huolellisemmin ja varmasti vielä rahoituksen suhteen toisella tavalla, kantaa vastuun yhdessä koko hallitus.

Mitä tulee näihin tekoihin tasa-arvon tai perheiden hyväksi, joita täällä on tiedusteltu aivan oikeutetusti tämän valitettavan ja paljon pettymystä aiheuttaneen päätöksen jälkeen, niin lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma — vaikka se ei kuulosta niin kuumalta puheenaiheelta tai herätä niin paljon tunteita kuin arvokeskustelu siitä, missä lapsen paikka on, päiväkodissa vai kotona, mikä aina tämän keskustelun taustalta kumpuaa — se on, hyvät edustajat ja kollegat, oikeasti tärkeä asia: saammeko me suomalaiset perheiden palvelut muuttumaan sellaisiksi, että lastensuojelun kustannukset vihdoinkin saadaan taitettua, perheitä autettua ajoissa ja vanhemmuutta [Puhemies: Aika!] tuettua elämän ruuhkavuosien... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.17 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä hallitus oikeasti on tehnyt edistääkseen tasa-arvoa? Sitä on kyllä hyvin vaikea löytää. Kun edistetään tasa-arvoa, niin yleensä myöskin lapsen asema vahvistuu.

Mielestäni pääministeri Sipilän tviitti siitä, että kysymyksessä on jotenkin työllisyys, työpaikkojen lisääminen, osoittaa, että hän ei ehkä oikein ollut oivaltanut, mistä on kysymys. Kysymys on naisten työmarkkina-asemasta, jossa jokainen nainen ihan riippumatta siitä, haluaako hän lapsia vai haluaako hän olla ilman lapsia, kärsii syrjinnästä sen takia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

että hän on mahdollinen vanhempainvapaaihminen, [Eduskunnasta: Juuri näin! — Välihuutoja] ja sen takia on aivan keskeistä, että hallitus haluaisi tehdä rakenteellisen uudistuksen, ja näen, että jolleivät pääministeri ja valtiovarainministeri ota vastuuta myös tasa-arvosta, niin tästä ei tule mitään.

Kun perheet haluavat, miksi me emme voi investoida tähän rakenteelliseen uudistukseen, joka muuttaisi historiallisesti meidän työmarkkina-asemaamme, naisten tasa-arvoa, perheiden hyvinvointia, lasten hyvinvointia investoimalla niin, [Puhemies: Aika!] että oikeasti perheet saisivat olla puolitoista vuotta, kuten ne ovat tänään, ansiosidonnaisella?

16.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä perhevapaissahan on kysymys muustakin kuin kotihoidon tuesta, mikä aina keskustelussa ensimmäisenä nousee esiin. Suurimmalle osalle perheistä paljon oleellisempi osa suomalaisia perhe-etuuksia on se ansiosidonnainen, palkkaan sidottu, paremman tuen ensimmäinen vauvuus, jonka rahoituksesta pitkälti vastaavat työnantajat ja työntekijät sivukuluillaan työtulovakuutuksen kautta. Siksi tämä ratkaisu on laajempi, yhteiskunnan yhteinen päätös, ei vain ikään kuin sellainen, jossa liikuteltaisiin palasia kotihoidon tuesta. Perhevapaat on kokonaisuus.

Mutta, edustaja Biaudet, te esitte tärkeän kysymyksen tasa-arvosta, jonka eteen olette paljon tehnyt töitä Suomessa. Olen iloinen, että saan kertoa vastauksena naisten työmarkkina-aseman parantamisesta, myös vastauksena sen yhteen rakenteelliseen ongelmaan, naisvaltaisten alojen kustannusongelmaan, että hallitus asetti 2 500 euron kertakorvauksen työnantajille vaalikauden alkupuolella.

16.19 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vähentyneet syntyvyysluvut kertovat siitä, että me todellakin tarvitsemme nykyistä parempaa perhepolitiikkaa, mutta emme tarvitse sellaista uudistusta, jolla perheiden omaa valinnanvapautta kavennetaan tai lapsen oikeutta oman äidin tai isän syliin supistetaan ja sellaista, joka tosiasiaa toisi vain lisää päivähoitokustannuksia. Tosiasia on se, että isille ja äideille suunnatut kiintiöt ja vahvistetut kiintiöt vain lisäisivät jäykkyyttä perhevapaajärjestelmään. Ja on muistettava, että kotihoidon tuki on tällä hetkellä erittäin joustava järjestelmä, [Timo Harakka: Moniko isä sitä käyttää?] joka mahdollistaa molempien vanhempien hoivavastuun ja myös työssäkäynnin, koska siinä ei sitä säädellä ja isillä on aivan sama mahdollisuus tätä käyttää. Kysynkin nyt teiltä, ministeri: oliko pöydällä lainkaan sellaista vaihtoehtoa, että joustavuutta olisi päinvastoin lisätty supistamalla näitä [Puhemies: Aika!] aikarajoitteita ja kiintiöitä?

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten kuvasin, hallitus valmisti tätä uudistusta ratkaisuhakuisesti hyvässä yhteistyössä ja tosissaan. Pöydällä oli monia malleja, mutta osoittautui ikään kuin liittyen siihen suureen odotusarvoon uudistukselle, jonka me itsekin olimme reunaehtojen osalta varmasti virheellisesti liian tiukaksi asettaneet, että niiden puitteissa toimiessa oli vaikea löytää sellaista kokonaisuutta, josta olisi päästy yksimielisyyteen niin, että esimerkiksi se suuri odotusarvo työllisyydestä olisi täytynyt, toisaalta oikeus valinnanvapauteen. Ja siten on paljon sellaisia asioita, joita ei lailla ratkaista, esimerkiksi se, että viime hallituksen tekemä hyvä uudistus joustavasta hoitorahasta, yhteiskunnan euromääräisestä tuesta palata töihin vaikkapa neljänä päivänä viikossa viiden sijaan, on poikkeuksellisen alikäytetty

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

etus, ja se kertoo ehkä enemmän suomalaisten työmarkkinoiden jäykkyydestä kuin siitä, että lainsäädännössä kaikki olisi pielessä. Meillä on iso ero Ruotsiin juuri siinä, miten me voimme hyödyntää pikkulapsivaiheessa [Puhemies: Aika!] osittaista työhön paluuta.

16.21 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin erittäin mukavaa, että edellistä hallitusta näin vuolaasti täällä nykyisen hallituksen toimesta kiitetään, mutta tosiasia on, että perhevapaaudistuksen kaatuminen on erittäin suuri pettymys suomalaisille perheille ja suomalaisille lapsille. Odotukset olivat hyvin korkealla, niin kuin ministeri täällä totesi, koska te itse linjasitte, että hoivavastuuta pitää jakaa tasaisemmin vanhempien kesken, mutta nyt te sysäätte tämän vastuun kuitenkin tulevalle hallitukselle yhtä kaikki.

Me sosiaalidemokraatit olemme valmiita tekemään perhevapaaudistuksen, meillä on olemassa toteuttamiskelpoinen ja järkevä malli. Ja kuten viime kausi osoitti, aivan niin kuin ministeri täällä todisti, isyysvapaata pidennettiin, joustavaa hoitorahaa kehitettiin vastaamaan paremmin perheiden tarpeita. Ministeri Saarikko, miksi te ette tehneet tässä uudistushengessä jotakin perhevapaille? Miksi te ette jatkaneet näitä uudistuksia, joita me viime kaudella [Puhemies: Aika!] hyvin jo veimme eteenpäin?

16.22 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta, täällä on paljon noussut esiin erityisesti tämä hoivavastuun tasisempi jakautuminen ja sitä kautta tasa-arvo. Ajattelen niin ja uskon, että hallitus kokonaisuutena yhtyy tähän arvioon, että se on monimutkaisempi ja laajempi kokonaisuus kuin vain perhevapaaudistus. [Jukka Gustafsson: Oliko tämä monimutkainen malli, mitä puhuttiin?] Siihen liittyvät työelämän muutokset. Ja se, että isien osuutta, jota on kasvatettu viime vaalikaudella ansiokkaasti, kuten mielelläni siitä annan tunnustuksen, on johtanut siihen, että isät ovat käyttäneet vapaitaan enemmän. Tutkimusten mukaan isät käyttävät sellaisia vapaita, jotka on sidottu palkkaan, eli ansiosidonnaisia vapaita ja sellaisia, eli enemmänkin niitä, jotka ovat erityisesti heille tässä mallissa osoitettuja, mutta siitä huolimatta meillä on edelleen vain 40 prosenttia, muistikuvieni mukaan, sellaisia perheitä, joissa isät käyttävät niitä vapaita, jolloin hän olisi kahdestaan vauvan kanssa kotona eikä äiti siinä läsnä yhtäaikaista vapaita käyttämässä. [Puhemies: Aika!] Muutokseen on vielä pitkä matka.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän kiinnittämään huomiota näihin aikoihin, 1 minuutti, kiitos.

16.23 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Andersson otti esiin kokoomuksen perhevapaamallin. Hänelle täytyy todeta hallituksen nyt pöydällä olleista malleista, että ne olivat keskeneräisiä malleja ja ne oli muotoiltu hallituksen yhdessä asettamien reunaehtojen puitteissa. Kokoomus olisi ollut valmis jatkamaan työtä mallin löytymiseksi ja uudistuksen tekemiseksi.

Mitä kokoomuksen malliin tulee, kokoomus on yli vuosi sitten esittänyt oman mallinsa. Se vastaa näihin tarpeisiin perheiden arjen sujuvoittamisesta, tasa-arvoisen vanhemmuuden tukemisesta ja naisten työmarkkina-aseman parantamisesta. Näiden vuoksi uudistus tarvitaan, ja kokoomus on siihen uudistukseen sitoutunut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

Kysyn hallitukselta: jos perhevapaa uudistusta ei tule, niin mitä aiotte vielä tällä kaudella tehdä naisten työmarkkina-aseman parantamiseksi?

16.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kaksi edellistä kysyjää ovat viitanneet puolueiden omiin malleihin, joita runsaasti, poikkeuksellisen runsaasti, puolueet laativat, minkä seurauksena myös hallitus osaltaan viime syksynä päätti yrittää, voitaisiinko tämä ratkaisu tehdä käytännössä kesken vaalikauden ja ikään kuin sellaisena uudistuksena, jossa euroja ei juurikaan liikuteltaisi, paitsi niihin kustannuksiin, joita koituisi varhaiskasvatukseen siirtymisestä, mutta perheiden etuuksia ei olisi sellaisenaan parannettu euromääräisesti.

Minusta olisi ihan hyvä, jos voisimme toimia siten, että nämä puolueiden mallit vaikkapa laskettaisiin virkamiesarviona, [Antti Lindtman: Ne on laskettu!] mitä ne olisivat tulleet kustantamaan ja miten ne olisivat tulleet aidosti vaikuttamaan työllisyyteen. Se varmasti palvelisi myös sen keskustelun realismia siitä, minkälaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia ja toisaalta käytännön vaikutuksia perheille näillä uudistuksilla, itse kullakin, olisi voinut olla.

16.26 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On vielä nyt sanottava, että tämä valmistelussa oleva uudistus olisi ollut vahingollinen jopa kahdelle kolmasosalle perheistä. Se olisi leikannut myös pienituloisten perheitten toimeentuloa, ja sitä oppositiokin on minun korvieni kuullen eilen vastustanut rankasti. Miten te voitte kannattaa tällaista uudistusta, joka olisi selvästi leikannut lapsiperheiden toimeentuloa? [Välihuutoja] Kotihoidon tukea olisi leikattu, sisarkorotukset poistettu, ja todellakin monilapsisten ja pienituloisten perheiden asema olisi heikentynyt. Kaiken lisäksi, kun ansiosidonnainen vanhempainvapaa-aika olisi lyhentynyt, se olisi voinut tarkoittaa perheille jopa tuhansien eurojen leikkausta. Miten tämä voisi olla erinomainen uudistus? Uudistuksen pitää parantaa nykyistä tilannetta, eikä se saa olla sellainen, että se leikkaa toiselta vanhemmalta rahaa ja sitten käytännössä koko perhe kärsii tästä. Pitää saada ehdottomasti parempi perhevapaa uudistus. Minäkin toivon, että siihen lähdetään ja laskelmat tehdään huolellisesti eikä näin tiukkoja raameja aseteta, että lisärahaa ei tule [Puhemies: Aika! Kysymys!] nimenomaan näihin perheiden toimeentulokysymyksiin. [Peter Östman: KD:n malli!]

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä. — Kysymystähän siinä ei ollut, mutta vastatkaa jotain. [Naurua]

16.27 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan jotain siitä huolimatta. — Tässä kysyjän huomiossa todettiin, että olisivatko uudistusten viime vaiheet, jotka hallituksella olivat pöydässä, olleet leikkauksia lapsiperheille. Kuten ansiokkaasti myös monet median edustajat sitä laskelmaa ovat ruotineet, vastaus on: mahdollisesti. Se riippuisi siitä, kuinka paljon perheet olisivat muuttaneet käyttäytymistään. Olisivatko isät hyödyntäneet perhevapaita tuplasti nykyistä tilannetta enemmän, kun tunnistamme tilanteen, jossa vain joka viides käyttää tällä hetkellä kaikki vapaat? Se olisi vaikuttanut siihen, olisivatko kotiäidit työllistyneet tai siirtyneet työelämään aikaisemmin. Tähän keskustelun jälkimmäiseen osaan haluan todeta sen, että sen lisäksi, että on helppo keskustella, mistä leikataan ja kenelle siirretään etuisuuksia, meidän pitää miettiä näiden ihmisten arkea ja lapsiperheen elämää ja myös tunnistaa se tosiasia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

että pitkään kotihoidon tuella olleet perheenäidit — suurimmaksi osaksi he ovat naisia — [Puhemies: Aika!] ovat työmarkkina-asemaltaan heikossa tilanteessa ja koulutustasoltaan monesti alhaisesti koulutettuja.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä alkuperäisen kysymyksen esittäjä, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.28 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä keskustelu, joka tässä on erityisesti hallituspuolueiden välillä käyty, osoittaa, että tällä hallituspohjalla perhevapaita ei pystytä uudistamaan. [Vihreiden ryhmästä: Se on totta!] Tällä hallituspohjalla Suomessa ei pystytä uudistamaan perhevapaita perheiden ja lapsien parhaaksi. Ja kaikkein ironisinta on se, että täällä hallituspuolueet syyttävät jo oppositiota mallista, jonka takia ministeri itse kaatoi tämän uudistuksen, koska se olisi ollut huono perheille. Me haemme parempaa mallia. Tiedoksi, ministeri Saarikko, SDP:n malli on kyllä laskeutettu eduskunnan tietopalvelussa.

Arvoisa puhemies! Tässä on monta kertaa vedottu näihin reunaehtoihin, joista yksi on ollut työllisyysvaikutukset. Nyt hallitus on kautensa aikana räätälöinyt omille etupiireilleen satojen miljoonien veroetuja, joilla ei ole ollut yhdenkään työpaikan työllisyysvaikutusta, [Välihuutoja] yhdenkään työpaikan työllisyysvaikutusta. [Puhemies: Aika! Kysymys!] Arvoisa perheministeri, minkä takia työllisyysvaikutukset muodostuvat esteeksi silloin, kun pitäisi lisätä tasa-arvoa ja perheiden valinnanvapautta?

16.29 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eiköhän suomalaisten lapsiperheidenkin näkökulmasta kaikkein isoin uudistus ja parannus tämän vaalikauden tuloksena ole suomalaisen talouden ja työllisyyden tilan nousu, se, että kymmenettuhannet suomalaiset perheet ovat voineet kohentaa perheen elämäntilannetta työpaikalta saadulla palkalla ja sitä kautta toimeentulon ja ylipäättään ottaen elämän helpottumisen kokonaisuutena.

Arvoisa puhemies! Kyllähän viime kaudellakin muistaakseni kotihoidon tukea yritettiin muuttaa, mutta silloinkaan siihen ei kuitenkaan päädytty. Etuisuus on ollut voimassa — pelkästään kotihoidon tuen osuudet, tarkoitan nyt — yhtä kauan kuin edustaja Lindtman ja minä olemme eläneet tässä maassa, eikä mikään hallitus ole sitä halunnut poistaa johtuen varmaan siitä, että 87 prosenttia perheistä käyttää enemmän tai vähemmän tuota etuisuutta. Ja se kertoo siitä, että suomalaiset arvovalintana haluavat, sekä isät että äidit, jatkossa toivottavasti yhä enemmän myös isät, viettää pikkulapsiaikana [Puhemies: Aika!] yhteistä aikaa lapsensa kanssa pois työelämästä.

Puhemies Paula Risikko: Nyt oikeasti on jokaisen ymmärrettävä, että vain minuutti on aikaa. — Mutta pääministeri, lyhyesti.

16.31 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän ministeri Saarikkoa ja tässä taustalla ollutta ministeriryhmää siitä, että nyt on tehty perusteelliset vaikutusarviot siitä, mitä tämä uudistus tarkoittaisi, mitkä ovat työllisyysvaikutukset, mikä on hinta, mitkä ovat tasa-arvovaikutukset, ja minä uskon, että tämä toimii pohjana sille uudistustyölle, mikä väistämättä meillä on edessämme. Täällä salissa ei ole varmaan yhtään puoluetta, joka ei haluaisi perhevapaaudistusta tehdä, mutta on kohtuul-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

lista, että kun uudistuksen hinta julkiselle taloudelle on näin suuri — tämä on nyt realistinen laskelma — silloin se uudistus tehdään hallitusohjelmassa sopien.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi kysymys, edustaja Rinne.

16.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä kysymyksestä pääministeri Sipilälle.

Täällä on käyty nyt laaja keskustelu asiasta tämän kyselytunnin pohjalta, ja kyllä tässä on käynyt selväksi, että tämä hallituspohja, siis keskustapuolue, kokoomus ja siniset, ei kykene perhevapaajärjestelmää uudistamaan. Se on täysin selvä asia. [Välihuutoja] Ja kysymys kuuluu, miten, pääministeri Sipilä, te pystytte itsellenne ja kansalle perustelemaan sen, että esimerkiksi apteekkarivähennykseen käytetään toistasataa miljoonaa euroa rahaa, ja siellä lakitekstissä kuuluu, että se ei johda työllisyys- eikä talousvaikutuksiin. Nyt tässä on talousvaikutukset, teillä on ollut rahaa käytettävissä — miksi tätä esitystä ei viedä nyt eteenpäin valmistellen siihen suuntaan kuin sosiaalidemokraattinen ryhmä on esittänyt?

16.32 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kyllä kaksi erimitallista asiaa. Se, että yrittäjävähennys tehtiin, on tasa-arvoteko työmarkkinoille ja yrittäjille. Siellä on erittäin paljon henkilömuotoisissa yhtiöissä toimivia nais-yrittäjiä, sosiaali- ja terveydenhuollon alalla esimerkiksi.

Se on selvä asia, että perhevapaauudistus tarvitaan ja keskusta on siihen valmis, kokoomus on siihen valmis, siniset ovat siihen valmiita. Mutta meillä on ollut erityisesti julkisuudessa ja myöskin tässä salissa epärealistisia odotuksia siitä, mitkä sen vaikutukset ovat, mitä se maksaisi, ja silloin on hyvä, että tämän perusteellisen työn pohjalta, mikä nyt on tehty vaikutusarvioina, seuraavan hallituksen ohjelmassa hallitusneuvotteluissa sovitaan sitten tarkemmin siitä mallista, koska ilman kustannuksia sitä ei voi myöskään tehdä. Se on tullut tässä selväksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.